

Kaaimuurstabilisatie met oog voor erfgoed

Vlak bij het Eilandje en het MAS ligt het Scheldekaiienproject 'Bonapartedok en Loodswezen'. Het eclectische Loodswezengebouw bepaalt hier de skyline. Het bouwwerk dateert van het einde van de 19de eeuw, net als de kaaimuur hier. Omdat de muur ernstige stabiliteitsproblemen vertoont, dringt een grondige renovatie zich op. Ook de waterkering nemen we onder handen. De werken gaan deze maand van start.

Elke Antwerpenaar weet het intussen: aan de Antwerpse Scheldekaiien wordt hard gewerkt. We nemen de volledige Scheldekaiien onder handen, van de Droogdokken in het noorden tot het bedrijventerrein Blue Gate Antwerp in het zuiden. De aanpak is drieledig: 1) de historische kaaimuur

stabiliseren, 2) de waterkering verhogen, 3) het openbaar domein opnieuw aanleggen.

Voor dit omvangrijke project werkt waterwegbeheerder De Vlaamse Waterweg nv samen met AG VESPA, het autonoom gemeentebedrijf voor vastgoed en stadsprojecten van de stad Antwerpen. De Vlaamse Waterweg nv staat in

voor de werken aan de kaaimuur en de waterkering. De stad en AG VESPA nemen het openbaar domein voor hun rekening.

De zone Bonapartedok en Loodswezen, aan de Tavernierkaai en Van Meterenkaai, springt eruit door het bijzondere (erfgoed)karakter. Zo vind je er niet alleen het Loodswezengebouw, maar ook een monument voor de gesneuvelde zeelieden, de Waaslandtunnel en een napoleontische kaaimuur. We voeren de werken dan ook uit onder begeleiding van een team archeologen.

Hoe dit alles in zijn werk gaat, lees je in deze nieuwsbrief.

 WATERVEILIGHEID

 NATUUR

 BELEVING

Hoe stabiliseren we de kaaimuur?

PAGINA 2

Erfgoed troef

PAGINA 3

Welke timing volgen we?

PAGINA 4

Binnenkort wandel je hier boven de Schelde

De kaaimuur dateert van het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw. Vlak na de bouw vertoonde de muur al stabiliteitsproblemen. In het verleden werden maatregelen genomen om de muur te stabiliseren, maar die voldeden niet. Daarom kiezen we nu voor een duurzame oplossing. We restaureren de muur, zonder aan het historische uitzicht te raken. Dat doen we door een ondergrondse holle ruimte te bouwen waar elke dag Scheldewater in en uit stroomt.

Hoe stabiliseren we de historische kaaimuur?

Stevige basis

1

We brengen allereerst een extra beschermingslaag aan. Die bestaat uit breuksteen, afgedekt met verstevigende asfaltmatten. De bodembescherming zal de kaaimuur nog beter op zijn plaats houden.

Nieuwe kaaimuur

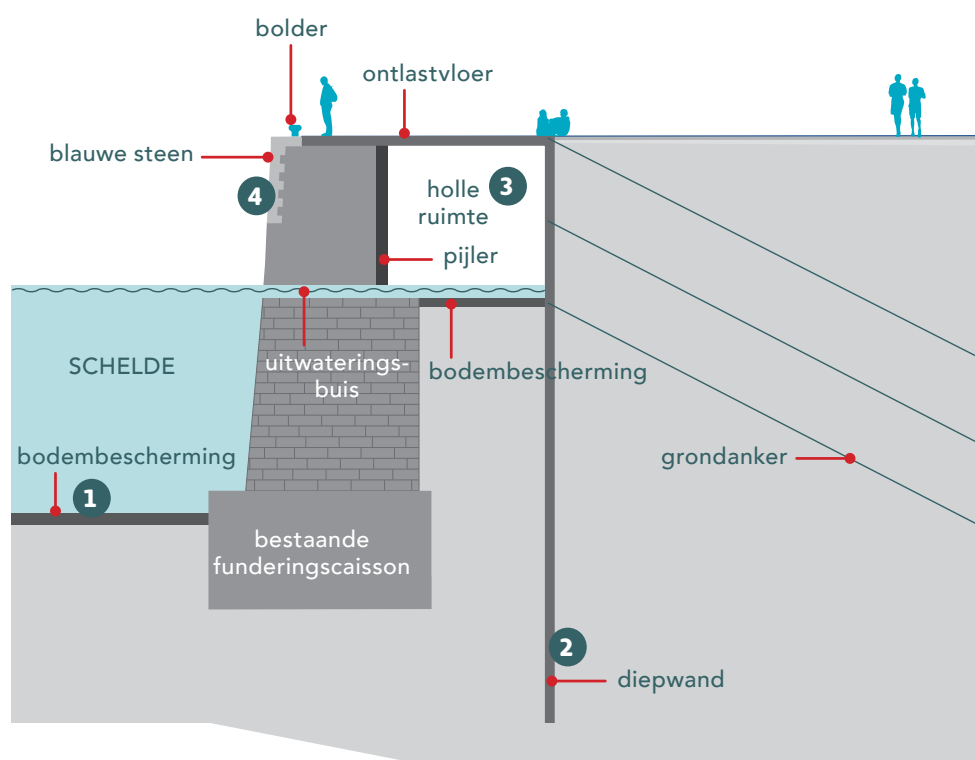
2

Achter de historische kaaimuur bouwen we een met staal versterkte betonnen 'diepwand'. Die vangt de druk van het water op de historische muur op. De diepwand zetten we vast met grondankers. De wand doet dienst als nieuwe kaaimuur, zonder dat het uitzicht van de historische muur verandert.

Buik vol water

3

Een holle ruimte van 4 meter breed binnen in de kaaimuur tempert de druk van de Schelde op de muur. Via een buis kan het Scheldewater in en uit die 'buik' stromen. Slib krijgt geen kans om te blijven plakken.

WEETJE

We pasten deze stabilisatie-techniek al toe in de zone Sint-Andries en Het Zuid, tussen de Namenstraat en de Scheldestraat. De ervaring die we daar opdeden komt hier goed van pas.

4

Puntjes op de i

De bolders of aanmeerpalen en de typische blauwe steen worden tijdelijk weggenomen. We proberen ze zoveel mogelijk te recupereren en terug te plaatsen zodra de werken achter de rug zijn. De kaaimuur zal er dus precies hetzelfde uitzien als tevoren.

Erfgoed troef

Deze zone bulkt van het erfgoed. Een team van archeologen begeleidt ons daarom bij de graafwerken in de archeologisch gevoelige zones. Zo zullen de stabilisatiewerken op bepaalde plaatsen stukken blootleggen van de kaaimuur die nog in opdracht van Napoleon Bonaparte werd gebouwd. Een volledige volkswijk maakte hier toen plaats voor de aanleg van een dok voor de keizerlijke vloot, het Bonapartedok. De archeologen zullen die napoleontische muur uitvoerig bestuderen.

De eyecatcher in deze zone is het Loodswezengebouw, genoemd naar de overheidsdienst die experts (loodsen) inzet om schepen veilig en vlot van en naar de Antwerpse haven te loodsen. In 2018 kocht de stad Antwerpen de Loodswezensite over

van het Vlaamse Gewest. AG VESPA start dit jaar een marktverkenning op om op basis daarvan een herbestemming van de site uit te tekenen. Intussen zit de stad niet stil en worden een aantal panden omgevormd tot een boeiende ontmoetingsplek met allerhande activiteiten.

Op het plein tussen het Loodswezengebouw en de Schelde staat het monument voor de gesneuvelde zeelieden. We werken omzichtig rond het gedenkteken heen.

Iets verderop vinden we de Waaslandtunnel, die Antwerpen sinds 1933 met Linkeroever verbindt.

Door de aanwezigheid van het erfgoed is de werfruimte beperkt. We proberen dan ook zoveel mogelijk werken van op het water uit te voeren.

Welke timing volgen we?

De stabilisatiewerken aan de historische kaaimuur gaan deze maand van start en zullen ongeveer twee jaar duren. In een volgende fase nemen we de waterkering onder handen. Het betonnen muurtje dat Antwerpen tegen overstromingen moet beschermen, is niet hoog

genoeg en vertoont hier en daar ouderdomsgebreken. Bovendien worden als gevolg van de klimaatverandering steeds hogere waterstanden voorspeld. Daarom bouwen we een nieuwe waterkering die 90 centimeter hoger is, 2,35 meter hoog in totaal. Hoe de nieuwe waterkering eruit

zal zien, ligt nog niet vast. We onderzoeken wat hier de beste keuze is, in functie van de manier waarop de openbare ruimte gebruikt zal worden. Zodra de kaaimuur gestabiliseerd is, is de basis gelegd voor de bouw van de nieuwe waterkering en de heraanleg van het openbaar domein.

Verwachte hinder

Om de werken uit te voeren moeten we heel wat grond uitgraven en afvoeren. We laten het transport van en naar de werf zoveel mogelijk over het water verlopen. Toch is enige hinder door werfverkeer voor de buurtbewoners onvermijdelijk.

Bezoek het vernieuwde infopunt!

Wil je graag alles te weten komen over het Sigmaplan, de Scheldekaaien en de werken die we uitvoeren? Kom dan langs in ons infopunt! De infokeet is zopas verhuisd van de Ledeganckkaai naar de

werf aan het Loodswezen én ze kreeg een inhoudelijke update. De infokeet is elke derde woensdag van de maand open, telkens van 12 tot 20 uur. De eerstvolgende openingsdata zijn 20 februari en 20 maart.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

De Vlaamse Waterweg nv
Afdeling Zeeschelde-Zeekanaal
ir. Wim Dauwe
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44
2018 Antwerpen

Redactie

Pantarein Publishing in
samenwerking met IMDC
Uitgave: januari 2019
Gedrukt op gerecycleerd papier

Copyright beelden

Vilda, De Vlaamse Waterweg nv,
Dirk Gijssels

CONTACT

Meer informatie over het Sigmaplan, de zeven kaazones, de waterkering en de kaaimuurstabilisatie vind je op www.sigmaplan.be/scheldekaaien.

Met vragen kun je terecht bij

De Vlaamse Waterweg nv

Koen Segher, projectleider
Tel. 03 224 67 11
koen.segher@vlaamsewaterweg.be

AG VESPA

Tel. 03 259 28 10
info@vespa.antwerpen.be